

Curtea declară că acordul privind transferul datelor din registrul cu numele pasagerilor, prevăzut între Uniunea Europeană și Canada, nu poate fi încheiat în forma sa actuală

Deși transferul, păstrarea și utilizarea sistematică a tuturor datelor pasagerilor sunt în esență admisibile, mai multe dispoziții ale proiectului de acord nu corespund cerințelor care decurg din drepturile fundamentale ale Uniunii

Uniunea Europeană și Canada au negociat un acord privind transferul și prelucrarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (acord PNR) care a fost semnat în anul 2004. După ce Consiliul Uniunii Europene a solicitat Parlamentului European să îl aprobe, acesta din urmă a decis să sesizeze Curtea de Justiție pentru a stabili dacă acordul preconizat este conform cu dreptul Uniunii și, în special, cu dispozițiile privind respectarea vieții private, precum și protecția datelor cu caracter personal. Este de reținut că este prima dată când Curtea trebuie să se pronunțe cu privire la compatibilitatea unui proiect de acord internațional cu Carta drepturilor fundamentale a UE.

În avizul de astăzi, Curtea răspunde că **acordul PNR nu poate fi încheiat în forma sa actuală din cauza incompatibilității mai multora dintre dispozițiile sale cu drepturile fundamentale recunoscute de Uniune.**

Acordul preconizat permite transferul sistematic și continuu al datelor PNR ale tuturor pasagerilor aerieni către o autoritate canadiană în vederea utilizării și păstrării lor, precum și al eventualului lor transfer ulterior către alte autorități și către alte țări terțe, în vederea combaterii terorismului și a altor infracțiuni transnaționale grave. În acest scop, acordul preconizat prevede, printre altele, o durată de stocare a datelor de cinci ani, precum și cerințe în materie de securitate și de integritate a datelor PNR, o mascare imediată a datelor sensibile, drepturi de acces la date, de rectificare și de ștergere și posibilitatea de a introduce căi de atac administrative și judiciare.

Considerate în ansamblu, datele PNR pot revela, printre altele, un itinerar de călătorie complet, obiceiuri de călătorie, relațiile existente între două sau mai multe persoane, precum și informații privind situația financiară a pasagerilor aerieni, obiceiurile lor alimentare sau starea lor de sănătate și ar putea furniza chiar informații sensibile despre acești pasageri. În plus, datele PNR transferate sunt destinate să fie analizate în mod sistematic înainte de sosirea pasagerilor în Canada, prin mijloace automatizate, bazate pe modele și pe criterii prestabilite. Astfel de analize pot furniza informații suplimentare cu privire la viața privată a pasagerilor. În sfârșit, întrucât durata de păstrare a datelor PNR poate să ajungă până la cinci ani, acest acord permite ca informațiile privind viața privată a pasagerilor să fie disponibile o perioadă deosebit de lungă.

Curtea arată astfel că transferul datelor PNR din Uniune către Canada, precum și normele din acordul preconizat privind păstrarea datelor, utilizarea lor și eventualul lor transfer ulterior către alte autorități publice canadiene, europene sau străine constituie o **ingerință în dreptul fundamental la respectarea vieții private**. De asemenea, acordul preconizat cuprinde o **ingerință în dreptul fundamental la protecția datelor cu caracter personal**.

Curtea examinează în continuare dacă aceste ingerințe pot fi justificate. Ea arată în această privință că **ingerințele în cauză sunt justificate prin faptul că urmăresc un obiectiv de interes general** (garantarea securității publice în cadrul combaterii infracțiunilor de terorism și a altor

infracțiuni transnaționale grave) și că transferul datelor PNR către Canada și prelucrarea lor ulterioară sunt apte să garanteze realizarea acestui obiectiv.

În ceea ce privește caracterul necesar al ingerințelor, Curtea consideră că **mai multe dispoziții ale acordului nu se limitează la strictul necesar și nu prevăd norme clare și precise.**

În special, Curtea arată că părțile la acord au admis posibilitatea unui transfer al **datelor sensibile** către Canada (datele sensibile acoperă toate informațiile care dezvăluie „originea rasială sau etnică, opiniile politice, convingerile religioase sau filozofice, apartenența sindicală” sau cu privire la „starea de sănătate a unei persoane sau la viața sexuală a unei persoane”). Având în vedere riscul unei prelucrări contrare principiului nediscriminării, un transfer al datelor sensibile către Canada ar necesita o justificare precisă și deosebit de solidă, întemeiată pe alte motive decât protecția securității publice împotriva terorismului și a altor infracțiuni transnaționale grave. Or, în speță, o asemenea justificare lipsește. Curtea reține din aceasta că **dispozițiile acordului privind transferul datelor sensibile către Canada, precum și prelucrarea și păstrarea acestor date sunt incompatibile cu drepturile fundamentale.**

Curtea consideră pe de altă parte că acordul preconizat nu depășește limitele strictului necesar în măsura în care permite transferul datelor PNR ale tuturor pasagerilor aerieni către Canada. Astfel, analiza automatizată a datelor PNR vizează identificarea riscului pentru securitatea publică pe care l-ar putea eventual prezenta persoane care nu sunt cunoscute de serviciile competente și care ar putea fi supuse, din cauza acestui risc, unei examinări amănunțite la frontieră. Această prelucrare a datelor facilitează și accelerează controalele de securitate (în special la frontieră) la care, conform articolului 13 din Convenția de la Chicago¹, sunt supuși toți pasagerii aerieni care doresc să intre în Canada sau să iasă din această țară, aceștia fiind obligați să respecte condițiile de intrare și de ieșire prevăzute de legislația canadiană în vigoare.

Pentru aceleași motive, atât timp cât pasagerii aerieni se află în Canada sau pe cale să părăsească această țară terță, există raportul necesar între aceste date și obiectivul urmărit de acord, astfel că acesta nu depășește limitele strictului necesar prin simplul fapt că permite păstrarea și utilizarea sistematică a datelor PNR ale acestora.

Cu toate acestea, în ceea ce privește utilizarea datelor PNR în timpul șederii pasagerilor aerieni în Canada, Curtea arată că, din moment ce, după verificarea datelor lor PNR, s-a permis pasagerilor aerieni să intre pe teritoriul acestei țări terțe, utilizarea respectivelor date în timpul șederii lor în Canada trebuie să se bazeze pe împrejurări noi care justifică această utilizare. Aceasta necesită, așadar, conform jurisprudenței Curții, norme care prevăd condițiile materiale și procedurale care guvernează o astfel de utilizare pentru a proteja, printre altele, aceste date de riscul de abuz. Astfel de norme trebuie să se întemeieze pe criterii obiective pentru a defini împrejurările și condițiile în care autoritățile canadiene vizate de acordul preconizat sunt autorizate să le utilizeze. În scopul de a garanta, în practică, deplina respectare a acestor condiții, utilizarea în timpul șederii pasagerilor aerieni în Canada a datelor lor PNR păstrate trebuie să fie, în principiu, cu excepția unor situații de urgență justificate corespunzător, condiționată de un control prealabil efectuat de o instanță sau de o entitate administrativă independentă, decizia acestei instanțe sau a acestei entități trebuind să intervină în urma unei cereri motivate formulate de autoritățile competente, în special în cadrul unor proceduri de prevenire, de detectare sau de urmărire penală.

După plecarea pasagerilor aerieni din Canada, stocarea continuă a datelor PNR ale tuturor pasagerilor aerieni pe care o permite acordul nu este limitată la strictul necesar. Astfel, în ceea ce privește pasagerii aerieni pentru care nu a fost identificat un risc în materia terorismului și a altor infracțiuni transnaționale grave la sosirea lor în Canada și până la plecarea din această țară terță, nu rezultă că există, după plecarea lor, vreun raport, nici chiar indirect, între datele lor PNR și obiectivul urmărit de acordul preconizat, care ar justifica păstrarea acestor date. În schimb, stocarea datelor PNR ale pasagerilor aerieni în privința cărora s-au identificat elemente obiective

¹ Convenția privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944 (*Recueil des traités des Nations unies*, volumul 15, nr. 102)

care permit să se considere că ar putea să prezinte, chiar și după plecarea lor din Canada, un risc în termeni de combatere a terorismului și a altor infracțiuni transnaționale grave este admisibilă și după șederea lor în această țară, chiar pentru o durată de cinci ani. Utilizarea datelor PNR este astfel supusă aceluiași condiții precum cele care privesc utilizarea datelor PNR în timpul șederii pasagerilor aerieni în Canada.

Curtea consideră totodată că **alte dispoziții ale acordului preconizat sunt incompatibile cu drepturile fundamentale, dacă acesta nu este revizuit pentru a delimita și a preciza ingerințele**. Astfel, Curtea consideră că acordul ar trebui:

- să stabilească în mod mai clar și mai precis unele dintre datele PNR care trebuie transferate;
- să prevadă că modelele și criteriile utilizate pentru prelucrarea automată a datelor PNR vor fi specifice și fiabile, precum și nediscriminatorii;
- să prevadă că bazele de date utilizate vor fi limitate la cele exploatate de Canada în raport cu combaterea terorismului și a altor infracțiuni transnaționale grave;
- să prevadă că datele PNR nu pot fi comunicate de către autoritățile canadiene către autorități publice dintr-o țară non UE decât dacă există un acord între Uniune și această țară echivalent cu acordul preconizat ori o decizie a Comisiei Europene în acest domeniu;
- să prevadă un drept la informarea individuală a pasagerilor aerieni în cazul utilizării datelor PNR care îi privesc în timpul șederii lor în Canada și după plecarea lor din această țară, precum și în cazul divulgării acestor date către alte autorități sau către particulari;
- să garanteze că supravegherea normelor referitoare la protecția pasagerilor aerieni în ceea ce privește prelucrarea datelor PNR ale acestora este asigurată de o autoritate de supraveghere independentă.

Dat fiind faptul că ingerințele pe care le cuprinde acordul preconizat nu sunt toate limitate la strictul necesar și nu sunt astfel pe deplin justificate, Curtea reține că **acordul preconizat nu poate fi încheiat în forma actuală**.

În sfârșit, trebuie reținut că Parlamentul a solicitat de asemenea să se stabilească dacă acordul preconizat trebuie să se întemeieze din punct de vedere juridic pe articolele 82 și 87 TFUE (cooperarea judiciară în materie penală și cooperarea polițienească) sau pe articolul 16 TFUE (protecția datelor cu caracter personal). În această privință, Curtea răspunde că acordul trebuie să fie încheiat pe baza articolelor 16 și 87 TFUE. Astfel, acordul preconizat urmărește două obiective indisociabile și de importanță egală, și anume, pe de o parte, combaterea terorismului și a altor infracțiuni transnaționale grave – ce rezultă din articolul 87 TFUE – și, pe de altă parte, protecția datelor cu caracter personal – ce rezultă din articolul 16 TFUE.

MENȚIUNE: Un stat membru, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia poate obține avizul Curții de Justiție cu privire la compatibilitatea unui acord preconizat cu dispozițiile tratatelor sau cu privire la competența de a încheia acest acord. În cazul unui aviz negativ al Curții, acordul preconizat poate intra în vigoare numai după modificarea acestuia sau revizuirea tratatelor.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al avizului se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea avizului sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106